



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

I. De animae origine quid statueret Origenes certum non habuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

A xisse corpora, citra ullum *εστίας* & naturæ discrimen. Ex ea opinione nata est illa altera, crassius hoc, & aëri nostro cognatum Dæmonum corpus, res sui generis appetere, suffitus puta, & nidores sacrificiorum; ac sanguinem etiam victimarum ligurire; nec iis tantum delectari, quod homines idololatriæ deditos esse videant, sed etiam propter voluptatem ac delicias, quibus eorum corpora afficiuntur. Origenes libr. 3. contr. Cels. πάντες μὲν, inquit, οἱ θεοὶ τῆς ἰδίων εἰσι δαιμόνια λογία, καὶ αὐτὰς θυσίας, καὶ τὰ αἵματα, καὶ τὰς λοιπὰς αἰμάτων ὑποβολὰς καὶ λιχνύματα, ἔστι ἀπό τῆς μὴ φερρατιζούσης τῆς ἐπὶ πᾶσι θεῶν, & libr. 7. sequente, postquam dixit Spiritus quosdam impuros citra terram degere, hoc subiicit: δηλοῖ ἡ πονηρία αὐτοῦ τὴν ἑξουσίαν καὶ τὸ ἔχειν τῆς θυσιῶν ἀναθυμιάσεων καὶ τὸ ἔχειν τῶν αἵματων καὶ ὀσμωτικῶν ὑποβολῶν ἑρομήνην αὐτῆς τὰ σώματα ἐπιληθόντων ὅτι τοῖσι ἑσὶ αὐτὸ τὴν ἑξουσίαν ἔχειν αἵματα, & libr. 8. τὰ δὲ πάντα, τῶν αἵματων μὴ σακευθέντων, ὑπερφασιν ἢ ἑρομῆν δαιμόνων, ἑρομῆρων τῶν ἀπὸ αὐτῶν ἀναθυμιάσεων. ἀπαγορεύει ὁ λόγος, ἵνα μὴ ἑρομῆρον ἑρομῆ δαιμόνων, & in Protreptico ad Martyrium: ἐπι δὲ πνεῦς μὴ θεωρεῖταις τὸ αὐτὸ τῶν δαιμόνων λόγον, καὶ ὡς ἑσὶ τὸ ἑρομῆρον ἐν τῶν πάχει ἑσὶ καὶ ἑρομῆρον αἵματι, δαιμόνοι ἑρομῆς, τῶν δὲ τῶν ἀναθυμιάσεων ἑπιπροσῆναι, ὅτι κτίσθη αἰ κτὴ αἵματα, καὶ λιβατωτοῖ, δεικνύει δὲ ὡς ἀδελφῶν τὸ θεῖον, εἰπομῶν ἂν καὶ ὡς τῶν αὐτῶν ὅτι εἴπερ οἱ ἑρομῆρον ἀγαθῶν, καὶ φρονέουσι, καὶ ἑρομῆρον ἐξ ἑρομῆς τῶν μεγάλων βασιλείων, ὡς τὸ κτίσθη ἀδελφῶν τῶν κοινῶν (καὶ τῶν κοινῶν) πῶς πλείον οἱ τοῖς ἑρομῆρον ὑπερέχει δὲ τῶν δεικνύει ἑρομῆρον ἑρομῆρον ἑρομῆρον αὐτοῖς ἐν τῶν ἑρομῆρον τῶν, δεικνύει ἂν ἵκαροῦντο.

In eadem porro ac Origenes caussa sunt vetustior illo Iustinus, & recentior Maternus Firmicus, quorum ille Apolog. 1. scribit Angelos perduelles in servitum homines redigisse, cum aliis modis, tum ἑσὶ δεικνύει θυμάτων καὶ θυμωμάτων, καὶ ἀποδῶν, ὡς ἐκ δεικνύει ἑρομῆρον, καὶ τὸ πᾶσι ἑπιπροσῆναι δεικνύει. Docendo sacrificiorum, suffituum, & libationum ritibus quibus tum indigerunt, postquam cupiditatum affectionibus sese submiserunt. Hic vero cap. 14. libri De error. profan. relig. asserit substantiam Dæmonum à Diabolo prognatorum sanguine victimarum nutriri.

QVÆSTIO SEXTA.

DE ANIMA.

D I. De animæ origine quid statueret Origenes certum non habuit. II. Ex dogmate *αἰώνιας* *παρθένου* & perpetui libertatis usus maxima Origenianorum errorum pars profluxit. III. Vtrum animas rationis compotes è substantia divina delibatas esse asseruerit. IV. An eas corpore antiquiores, in illudque pro peccatis demissas putaverit. V. Vnde nomen, *ψυχή*, factum autumataverit. VI. Ex his multorum criminationibus est appetitus. VII. Ad doctrinæ huius fontes digitus intenditur; VIII. quam variis Scripturæ locis fulcire conatus est Origenes: IX. mali licet eam funditus labefactent. X. Patres eius assertores recensentur. XI. Nihil his temporibus fuerat ab Ecclesia super hoc argumento determinatum; XII. nec multo recentioribus. XIII. Vtrum animas corporeas, & quali corpore præditas crediderit. XIV. Origenem Patrum multorum assensus, & sua excusare potest hæsitatio. XV. Ex antiqua Philosophia opinionem suam depromsit. Intricatus Methodij locus explicatur. XVI. Verum solam animam hominem constituere dixerit. XVII. Examinatur Origeniana *μεταστροφικῶς*. XVIII. Pythagoricam *μεταμύθεσιν* propugnasse à plurimis dictus est Adamantius: XIX. sed multis purgatur. XX. Metempsychosæos auctores produntur.

F I. QVONIAM hominum animas eiusdem esse ac Angelos ordinis & naturæ voluit Origenes, explorata horum iuxta ipsius definitiones natura, de illis nunc ut agamus, rerum feries desiderat. Observandum vero illud est ante omnia, obsecrum ac difficile visum hoc argumentum Origeni, itidem ut aliis Ecclesiæ Patribus plerisque, summaque in hæsitatioe & angustia fuisse versatum. Cum enim libro 3. De princ. cap. 4. præcipuas tres proposuisset de anima sententias; utrum duplex sit in nobis, diviniior altera & de coelo depromta, alia inferior; an una tantum cœlestis iuncta corpori, à quo inclinetur & deprimatur ad vitia; an vero constet anima partibus duabus, quarum alia sit rationis particeps, ratione altera careat; postquam singulas accurate opiniones excussit, in nullam inclinans partem, subjungit tandem: *Et nos quidem prout potuimus, ex sim-*
m ij

gulum personis que dici possunt disputationis causa de singulis dogmatibus in medium protulimus. Qui autem legit, eligat ex his que magis amplectenda sit ratio. Denuntiat praterea non semel, *ἡγορητικῶς* sese disserere, non *ἐπισηματικῶς* loqui, siquando visus est aliquid de ea re statuere, ut pote incerta, nondum Ecclesiæ decretis Origeniano auro, nec multo recentioribus definita; quemadmodum declarabitur inferius. Id confirmat Pamphilus in Apologia; quamvis disputationes Origenis vel assertiones, quas de animæ statu & dispensatione proposuit, nonnullos culpasse fateatur.

II. Imprimis autem, maxima illud animadversione dignum est, ex superius memorato gemino hoc Dogmate, Mentium *ἡσυχαστικῶς*, & pleni ac perpetui libertatis usus, semper vigentis ac florentis maximam Origenianorum errorum partem prodiisse; nam profuxit inde quidquid fere circa Angelorum naturam peccatum ab eo est: inde *μετασχηματιστικῶς*, alia aliaque corpora subeuntibus animis, pro vario libertatis usu: inde solam animam censuit constituere hominem, assumto nimirum in penam corpore, tamquam vinculo & compede: unde & tollenda fuit resurrectio, nam quid corpore hoc & vinculis opus homini in integrum restituto? Gratia quoque beneficium peremit nimia illa & immodica libertas. Vnde vero affectas dicemus Astris animas, & liberum arbitrium, quam ex hoc Mentium ascensu & descensu, crassiora, vel subtiliora ac splendidiora subeuntium corpora pro meritis? unde vana hæc & pestifera opinio, Christum vel passum vel passurum pro syderibus, pro Angelis & Dæmonibus, quam ex altera ista, peccato naturas illas esse obnoxias, non secus ac humanas, proindeque eadem reparatione ac remedio indigere? Sed & præfinitus Damnatorum supplicii modus ac tempus ex quo fonte manavit, quam ex perseverante etiam post inflictas poenas libertatis usu? Denique positus his Mentium revolutionibus, ac nunquam desituro circuitu, renasci quoque Mundos identidem oportuit, cum Mentibus denuo peccantibus nova iterum paranda essent vincula, nova scilicet imponenda corpora, ex quorum diversitate mundus efflorescit. Quæ si quis observabit diligenter, non repugnantibus & dissipatis dogmatibus consistere doctrinam Origenis fatebitur, sed apte connexam esse, & necessaria argumentorum serie ac textura coherentem.

III. Primam in hac quaestione adversus Origenem intentat criminationem Hieronymus Epist. 59. ad Avit. cap. 4. cum arbitratum ipsum fuisse ait animas omnes, & quæcunque ratione prædita sunt à Dei substantia expressa prodiisse, divinæque ipsius partem esse substantiam. Ne parvam putaremus, inquit, impietatem esse eorum que præmiserat (Origenes) in ejusdem Voluminis (*Ἐπισηματικῶς*) sine conjungit omnes rationabiles naturas, idest Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, Angelos, Potestates, Dominationes, cæterasque Virtutes, ipsum quoque hominem secundum animæ dignitatem unius esse substantiam. Intellectualem, inquit, rationabilemque naturam sentit Deum, & Unigenitum Filium ejus, & Spiritum sanctum, sentiunt Angeli, & Potestates, cæteræque Virtutes; sentit interior homo, qui ad imaginem & similitudinem Dei conditus est. Ex quo concluditur Deum, & hæc quodammodo unius esse substantiam. Quod in Origenes damnaverat Hieronymus, idem in Palæstina Origenistis damnat Iustinianus in Epistola ad Quintam Synodum, quam habet Cedrenus: *ἀλλὰ οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν νοῦν ἡσυχαστικῶς πάντας ἀειδουμένους καὶ ὀνομαζομένους, ὡς ἐν ἀδύνατον τῶν λογικῶν τῆ ἁγιότητι τῆ ἰσότητος καὶ ἐκκενότητος, καὶ τῆ ὁμοειδέει τῆ ὁμοειδέει τῆ ὁμοειδέει, ἐκείνους, καὶ ἡμῶν.* Dicunt enim Mentes fuisse absque numero & nomine, adeo ut rerum omnium rationalium unitas sit, cum idem sint substantia, & operatione, & virtute que est apud Deum Verbum, tum adnatione, & cognitione. Gobarus quoque Tricheita ille, cuius excerpta collegit Photius Cod. 232, dogmata multa, que fere Origeniana sunt, in utramque disputans partem, octavo loco illud habet: *ὡς ἐν τῆ ἰσότητος καὶ ἰσότητος ἡ ἀειδουμένη ὁμοειδέει ἡμῶν.* Ex divina substantia humanam animam processisse.

Fuit illa quidem Pythagoreorum doctrina, divinæ autem particula animas nostras consistere, & Deum

Virg.
Georg. 4:

ire per omnes

Terræque, tractusque maris, cælumque profundam:
Hinc pecudes, armenta, viros, genus omne ferarum,
Quemque sibi tenuis nascentem accessere vitas.

Audiebam, ait Cato apud Tullium, Pythagoram, Pythagoreosque, incolas pene nostros, qui essent Italici Philosophi quondam nominati, numquam dubitasse quin ex universa mente divina delibatos animos haberemus. In eadem fuerunt opinione Platonici, & Stoici, quam & Cerdo, & Marcio, & Manichæi subinde amplexi sunt. Hieronymus Epist. 61. ad Pammach. cap. 5. sic Iohannem Hierosolymitanum interpellat: *Dicis animas hominum non partem esse Dei naturæ: quasi Manichæus nunc ab Epiphaniis sis vocatus: & cap. 6. Dicis animam non esse de Dei substantia; pulchre, damnas enim impiissimum Manichæum, quem nominare pollutio est: & mox: Nemo dubitas errare qui dicit eam (animam rationalem) esse Dei substantiam.*